

LAUSUNTO

25.06.14

Liikenne ja viestintä ministeriö

kirjaamo@lvm.fi

ejja.maunu@lvm.fi

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asia: Tietosuojavaltuutetun lausunto

YLEINEN OSA

Yksityiselämän suoja on perusoikeus. Suomen perustuslain 10 §:n 1 momentti sisältää lainsäädäntötoimeksiannon, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta ja hallintovaliokunta ovat lausunnoissaan ottaneet kantaneet siihen, minkälaisista henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä asioista tulee säätää lain tasolla.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (mm. PeVL 14/1998 vp ja PeVL 12/2002 vp sekä 14/2002 vp) todennut, että tämän henkilötietojen suoja koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä ovat ainakin:

- rekisteröinnin tavoite,
- rekisteröitävien henkilötietojen sisältö,
- tietojen sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna
- tietojen luovutettavuus,
- tietojen antaminen teknisen käyttöyhteyden avulla
- henkilörekisterien yhdistäminen ja
- tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä
- rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin
- näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800	Ratapihantie 9	029 56 66700	tietosuoja@om.fi
00521 Helsinki	6. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00	pe 9:00-12:00

Hallintovaliokunnan, jonka toimialaan henkilötietokysymykset kuuluvat, linjanvedot henkilötietojen käsittelyn sääntelystä vastaavat perustuslakivaliokunnan edellä mainittua kantaa. Tämä käy ilmi muun muassa hallintovaliokunnan lausunnoista HaVL 16 ja 19/1998 vp sekä hallintovaliokunnan mietinnöistä HaVM 25 ja 26/1998. Hallintovaliokunnan mukaan lain tasolla on ilmevä ainakin perustuslakivaliokunnan edellä mainitussa lausunnossa mainitut asiat. Asetustasolla on hallintovaliokunnan kannan mukaan mahdollista antaa rekisterin tietosisältöä täydentäviä ja tarkentavia säännöksiä, kunhan lakitekstin perusteella voidaan riittävän selkeästi päätellä asetuksen tasoisen sääntelyn sisältö.

Hallintovaliokunta on pitänyt kuitenkin asianmukaisena lähtökohtana pyrkimystä mahdollisimman yksityiskohtaisesti säätää henkilötietojen suojan liittyvistä seikoista jo lain tasolla. Perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan edellä mainitut linjanvedot henkilörekistereiden ja henkilötietojen käsittelyn sääntelystä on otettava huomioon myös silloin, kun tällaisia säännöksiä on tarkoitus sisällyttää erityislainsäädäntöön. Lähtökohtana on, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan yleislakia, henkilötietolakia. Siitä poikkeamisen tai sen täsmentämisen tarve on perusteltava.

Liikenne ja viestintä ministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetulta lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajokorttilakia, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annettua lakia, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annettua lakia, kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia, Liikenteen turvallisuusvirastosta annettua lakia ja tieliikennelakia. Ehdotukset liittyvät toimivallan jaon muutoksiin eräissä lupien myöntämiseen liittyvissä tehtävissä poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston välillä. Lisäksi ehdotuksessa esitetään, että muun muassa eräiden lupien myöntämisiin liittyvien tehtävien osalta Liikenteen turvallisuusvirasto voisi harkita, hoitaako se tehtävät itse vai hankkimalla tarvittavia palveluja yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Niiltä osin, kuin ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvä palvelutehtävät, ammattipätevyyskortteihin liittyvä palvelutehtävät, ajolupatehtävien hoitamiseen palvelutehtävät sekä kuljettajantutkintotehtävän hoitamiseen palvelutehtävät edellyttävät henkilötietojen käsittelyä, nyt lausunnon kohteena olevan ehdotuksen mukaan tällaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999). **Näiltä osin ei siis ole tarkoituksaan poiketa yleislain säännöksistä. Lakeihin sisältyy kuitenkin muutamia sellaisia henkilötietojen käsittelyyn liittyviä kysymyksiä, joiden yhteydessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota henkilötietolaista tuleviin velvoitteisiin sekä edellä esitettyihin huomioihin siitä, mistä asioista henkilötietojen käsittelyssä tulee säätää lailla.** Tämän vuoksi asiassa on tarpeellista lausua vielä yksityiskohtaisesti.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

YKSITYISKOHTAINEN TARKASTELU

Henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen yksityisille ja julkisille palvelun tuottajille

Ehdotetuissa laeissa säädettäisiin siitä, mitä tehtäviä Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia ulkopuolisilta palveluiden tuottajilta. **Oleennaista tässä on tunnistaa, että niiltä osin, kun on kysymys henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä, joita palvelun tuottajat tekisivät Liikenteen turvallisuusviraston lukuun, Liikenteen turvallisuusvirasto on yhä se taho, joka rekisterinpitäjän roolissa vastaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta.** Rekisterinpitäjän henkilötietojen käsittelyyn liittyvää vastuuta ei voida ulkoistaa sopimuksin.

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava muun muassa se, että palvelun tuottajat noudattavat henkilötietolain 5 §:n huolellisuusvelvoitetta sekä 32 §:n mukaista suojausvelvoitetta sekä muita tietosuojavelvoitteita.

Erityisesti huomioita on kiinnitettävä henkilötietolain 32 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan ”Sen, joka itsenäisenä elinkeinonharjoittajana toimii rekisterinpitäjän lukuun tai jolle rekisterinpitäjä luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, on ennen tietojen käsittelyyn ryhtymistä annettava rekisterinpitäjälle asianmukaiset selvitykset ja sitoumukset sekä muutoin riittävät takeet henkilötietojen suojaamisesta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.” Tämä nimenomainen seikka lienee vielä syytä huomioida erikseen palvelutehtäviä koskivien sopimusten laatimisten yhteydessä.

Tekninen käyttöyhteys

Niiltä osin, kun nyt kysymyksessä oleva ehdotus edellyttää teknisten käyttöyhteyksien avaamista Liikenne ja turvallisuusviraston tai muun tahon tietojärjestelmiin, on syytä havaita, että perustuslakivaliokunnan mukaan tällaisesta **asiasta tulisi säätää lain tasolla.**

Kun henkilötietojen käsittelyyn liittyviin tehtäviin sisältyy tietojen siirtoa tietoverkon välityksellä, on tietojen suojaamiseen kiinnitettävä erityisiä huomioita. Henkilötietojen siirron osalta tietoyhteyksien tulisi olla salattuja siten, että suojaamisvelvoite asianmukaisesti toteutuu.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

JOHTOPÄÄTÖS

Nyt ehdotetut muutokset helpottavat ja tehostavat ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvä palvelutehtäviä, ammattipätevyyskortteihin liittyvä palvelutehtäviä, ajolupatehtävien hoitamiseen palvelutehtäviä sekä kuljettajantutkintotehtävän hoitamiseen palvelutehtäviä ja ovat tämän vuoksi tarpeellisia. Lausunnon kohteena olevassa esityksessä on huomioitu hyvin henkilötietojen käsittelyä koskevasta säännöstöstä tulevat velvoitteet. Edellä esitettyjen kommenttien pohjalta sääntelyä tai sen perusteluja on kuitenkin vielä mahdollista täsmentää. Lausunnon kohteena oleva hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta näkemykseni mukaan täyttää henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuuden sekä tarpeellisuuden vaatimuksen. Näin ollen ehdotetut muutokset ovat perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Raisa Leivonen

Tietosuojavaltuutetun toimivalta

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syytteesen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Tietosuojavaltuutettu valvoo yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) (759/2004) 22 §:n mukaan lain noudattamista yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 32 §:n mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa mm. lain 7 lukuun (26-29 §) sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00